

ДЕТСКА ГРАДИНА № 4 “ТЕМЕНУЖКА” – ОБЩИНА ВАРНА

Варна, ул. “Шейново” № 18; ЕИК 000080740; e-mail: temenujka_4@abv.bg; ☎ 052/460-126

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО
НАПУСКАНЕ**

на ДГ № 4 “Теменужка”

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните и областни политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсирание на отпадането и на преждевременното напускане на детската градина.

Програмата акцентира върху:

1. Мерки, свързани с превенцията на риска от отпадане от детска градина.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
3. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата.

II. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА ДЕЦА

Програмата за превенция на отпадането на деца се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в живота на детската градина. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователно – възпитателния процес;

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА ДЕЦА ОТ ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието от страна на родителите;
- Липса на ефективни санкции за родителите;
- Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица;
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от детска градина;
- Липса на достатъчно финансови възможности в институцията за подкрепа на застрашени от отпадане деца по социални причини;

- Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

Преждевременното напускане на образователната система води и до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената степен на образование. Посочените последици са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на образователната система върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на семействата им, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждеременно напусналите образователната система в България трябва да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на политика за намаляване на риска от преждеременно напускане на образователната система на децата в задължителната предучилищна възраст чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни.
2. Усъвършенстване на работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на собствена програма за намаляване броя на децата в риск от отпадане.
3. Увеличаване на ефективността на прилаганите мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждеременно напускане на образователната система чрез подкрепа и оповестяване на добри практики.

V. ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПРОГРАМАТА СЕ ОТЧИТАТ:

1. Значението на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.
2. Сътрудничество в ДГ 4 “Теменужка” за насърчаване на позитивната образователна култура, работата в екип в рамките на педагогическата общност в детската градина.
3. Координираните мерки на всички нива.
4. Проследяване на напредъка на ниво детска градина.

Настоящата програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

- 1. Превенция** на преждевременното напускане на детската градина чрез:

ДЕТСКА ГРАДИНА № 4 “ТЕМЕНУЖКА” – ОБЩИНА ВАРНА

Варна, ул. “Шейново” № 18; ЕИК 000080740; e-mail: temenujka_4@abv.bg; ☎ 052/460-126

- Анализ на причините, водещи до отпадане от детската градина и напускане на образователната система на децата в задължителна предучилищна възраст в случаи на отпадане;
- Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на децата в задължителната предучилищна подготовка с оглед ограничаване на последиците от тях;
- Планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;
- Осигуряване на позитивна образователна среда;
- Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане;
- Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за деца от уязвими групи;
- Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности;

2. Интервенция срещу преждевременното напускане чрез:

- Повишаване на участието и ангажираността на родителите;
- Подпомагане на децата, застрашени от преждеременно напускане по финансови причини;

3. Компенсиране на ефекта от преждевременното напускане чрез:

- Създаване на условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я
- Завръщане на преждеременно напусналите детската градина към формалната система на образование чрез използване на различни форми на организация - целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна
- Популяризиране на възможности за подкрепа на личностното развитие на Децата

VI. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ПОДГОТОВКА

Причините за преждевременното напускане на предучилищното образование могат да бъдат класифицирани като:

1. Социално - икономически причини

- Лошо качество на живот на определени социални групи
- Ниски доходи - невъзможност за покриване на разходите (такса, дрехи, храна...)
- Затруднения при адаптацията към средата

- Чувство за несигурност, тревога и изоставеност

2. Образователни причини

• Слаб интерес към образователния процес в детската градина и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава институцията

- Наличие на конфликтни отношения с деца и антипатия към персонал
- Възможност за предучилищно образование в друга форма на организация

3. Етнокултурни причини

- По-ниска ценност на образованието

4. Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и на ниво детска градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите на всяко ниво на управление. Естественят координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на образователната система е министерството на науката и образованието.

5. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в масовите детски градини. Рисковете за преждевременното напускане са свързани с недостатъчна подготовка на педагогическите специалисти за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

В ДГ4 „Теменужка“ към момента няма отпаднали деца от групите за задължително предучилищно образование. Анализът на превантивните дейности, които съпътстват работата на екипа показва, че това се дължи на последователната политика на ДГ4 “Теменужка“ по отношение на:

- Всеобхватност – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието и дейности за мотивация и преодоляване на проблемно поведение като израз на общите усилия на всички участници в образователния процес.
- Публичност и прозрачност – документиране на проблемните и на добрите практики.
- Обратна връзка - с институции, родители, учители, деца.
- Приемственост - съхраняване на традициите, равнопоставеност на приоритетите в развитието на детската градина.
- Идентифициране на рискови фактори.

Политиките и мерките, които ДГ4 „Теменужка“ предприема за преодоляване на причините за отпадане на децата са подчинени на националните, областните и

общинските стратегически мерки, като се отчита спецификата на детската градина и нуждите от подкрепа на всяко дете.

VII. ЗАЛОЖЕНИ ПОЛИТИКИ И МЕРКИ В ДГ4 „ТЕМЕНУЖКА”, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ:

Семейни и социални причини

1. *Нежелание на родителите детето да посещава детска градина* поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца, по-ниска самооценка и пр.

Мерки: Мотивация за приобщаване на деца, чиито родители са в чужбина, изоставени от родителите, деца със специални образователни потребности, деца с различен от български майчин език.

2. *Трудова миграция на родителите* - работа в чужбина на единия или и двамата родители поради невъзможност за издръжка на семейството; оставяне на детето на грижите на бабата и дядото, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и моделите му на поведение.

Мерки: Системни контакти с попечителите на детето, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето” и специалисти при необходимост.

3. *Недостатъчна образованост на родителите*, липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето - незаинтересованост от адаптацията, социалното включване, взаимодействията и активността на детето.

Мерки: Мотивиране на децата за посещение на детската градина и приобщаването им към групата; осъществяване на срещи с тези родители и приобщаването им към дейността на децата и детската градина.

4. *Чести случаи на конфликти между родителите* – домашно насилие, развод, посягателство върху детето от страна на нови партньори на един от родителите.

Мерки: Най-често детската градина се превръща в единствено защитено място за детето и екипът поема грижите за него в рамките на престоя му. Детската градина осигурява психологично консултиране на родителите при подадена от тях заявка.

5. Други мерки и дейности за превенция на ранното напускане

5.1. Проследяване на преместването и отсъствията на децата от подготвителните групи.

5.2. Координиране на действията на учителите в групите и директора.

5.3. Изработване и съблюдаване на правила в групите.

5.4. Включване в учебния процес на теми, свързани с превенция на насилието, здравното възпитание и гражданското образование.

5.5. Възпитаване у децата на умения за взаимодействия и екипност в група.

5.6. Подпомагане на децата за адаптация към живота в детската градина.

5.7. Утвърждаване на позитивно поведение.

5.8. Превенция на обучителните трудности и ранно оценяване на риска от тях.

5.9. Квалификация на педагогическите специалисти за идентифициране и справяне със случаите на риск от ранно напускане.

5.10. Екипна работа на учителите и други педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работа с едни и същи деца, с цел повишаване ефективността на прилаганите подходи.

5.11. По-голяма атрактивност при усвояване на програмното съдържание чрез онагледяване, интерактивни методи, практическа насоченост.

5.12. Осигуряване на индивидуална допълнителна работа с деца, застрашени от отпадане.

5.13. Занимания по интереси за развитие на способностите и компетентностите на децата, за изява на възможностите им.

5.14. Включване на застрашените от отпадане деца в допълнителни дейности.

5.15. Подобряване на възможностите за подкрепа и обучение на деца със СОП – осигуряване на обща и допълнителна подкрепа.

5.16. Насърчаване на родителската общност към активно включване и сътрудничество с ръководството на детската градина.

5.17. Сътрудничество с различни институции и организации, имащи отношение към проблема.

6. С изпълнението на заложените политики от страна на ДГ4 „Теменужка“ в програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- Приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на ниво детска градина, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;

- Подобри резултати от образование и възпитание, осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете, включително на деца от уязвими етнически общности и на деца със специални образователни потребности;

- Задържане на нивото на отпаднали деца от детската градина чрез редовното посещаване.